

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

LÓDZKIE

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w.św.Filipa i św. Jakuba

2. Czas powstania
1740(1746?) r.

3. Miejscowość
SKOMLIN

549/1

4. Adres
Skomlin
98-346 Skomlin
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
województwo sieradzkie
gmina Skomlin

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Zskomelin(?)
Scomlino
Scomlyn

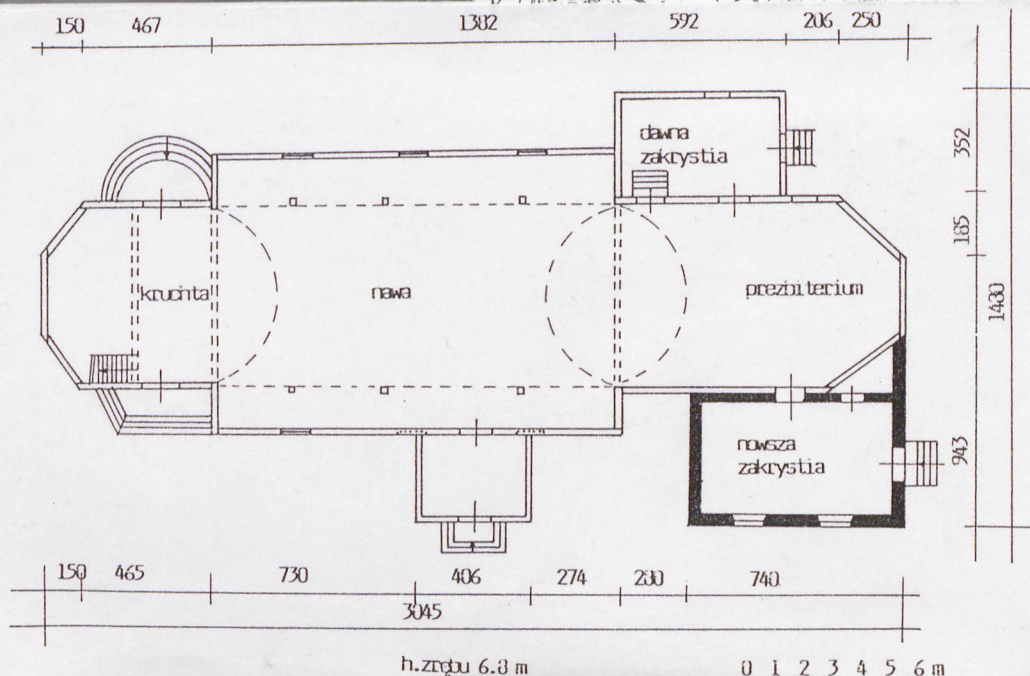
7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975 łódzkie
województwo
powiat wieluński

8. Właściciel i jego adres
Parafia Rzymsko-Katolicka
w Skomlinie
98-346 Skomlin

9. Użytkownik i jego adres
J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 159/A 957 data 30.12.1967r.
KL.IV.680/863/67.

Skomlin położony jest przy szosie asfaltowej biegnącej z Wielunia w stronę Łubnic, w kierunku południowo-zachodnim od Wielunia, w odległości 6 km od Mokrska. Miejscowość usytuowana jest w terenie płaskim, wśród pól uprawnych, w odległości około 3 km od doliny rzeki Proсна. Ewidencjonowany kościół p.w. św. Filipa i św. Jakuba zlokalizowany jest w zachodniej części Skomlina, w rozwidleniu traktów prowadzących do Chmielnik, Toplina (na pd.-wsch) i do dalszych zachudowań wiejskich. Teren przykościelny od północy i południa graniczy z drogami asfaltowymi przy których stoją zabudowania chłopskie. Teren przykościelny rozplanowany jest na rzucie wieloboku zbliżonego do prostokąta wydłużonego ze wschodu na zachód; otoczony jest murem ceglany. W narożniku południowo-wschodnim ustawiona jest wysoka, murowana wieża, przy której znajduje się brama i furtka wejściowa na teren przykościelny od głównej ulicy biegnącej przez Skomlin. Dwie dalsze bramy znajdują się od zachodu, i północy (nowsza, utworzona zapewne w latach 80. XX w.). Kościół orientowany, ze starszą zakrystią od północy, i nowszą, murowaną - od południa. W otoczeniu kościoła, przy murze, rosną kilkudziesięcioletnie drzewa liściaste. Plebania zlokalizowana jest w kierunku północno-wschodnim od świątyni, po drugiej stronie rozwidlenia dróg. W przeciwległej części wsi znajdują się pozostałości obszernego założenia dworsko-parkowo-folwarcznego, obecnie przeciętego szosą w kierunku Wichernik.

MATERIAŁ:

Podmurówka wykonana z kamieni polnych, na zaprawie wapienno-cementowej, wtórnie otynkowana. Ściany pierwotnego korpusu kościoła - drewniane, o konstrukcji zrębowej, bez ostatków w narożach, od zewnątrz oszalone deskami ułożonymi pionowo, na styk. Całkowita grubość tych ścian wynosi 25 cm. Ściany nowszej zakrystii południowej - murowane z cegły cera-

Miejscowość Zscomelin wzmiankowana w źródle z 1210 r. Miała ona przejść na własność klasztoru cystersów k. Przemętu po śmierci dotychczasowego właściciela Zbramira. W 1245 r. swe prawa do Skomlina zrzekli się na rzecz klasztoru cysterek w Łubnicach-Wierzbięta i Racław. W 1250 roku prawdopodobnie przeniesiono Skomlin na prawa niemieckie. W 1253 r. wieś należała do klasztoru cysterek w Ołoboku. W 1378 roku Skomlin i fortalicję Toplin nadał Władysław Opolczyk Janowi Szoffowi. W rękach Szoffów wieś ta była całkowicie lub częściami w XV i I poł. XVI w. W 1420 r. wzmiankowani Mikołaj i Fryderyk Szoffowie, w 1466-63 r. Piotr Szoff. W następnym roku włości ojca Jana Szof-

14. Kubatura 2521 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 314,6 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół parafialny	17. Użytkowanie obecne kościół parafial.
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>Po 1945 roku zmieniono pokrycie dachu na nowe, wymieniono częściowo szalunek zewnętrzny ścian. Wstawiono nowe okna w nawie a także drzwi wejściowe do kruchty zachodniej.</p> <p>W latach osiemdziesiątych wykonano nowe schody do kruchty zachodniej a także zakrystii. Wykonano nowy wjazd na teren przykościelny od strony północnej.</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan techniczny obiektu dość dobry. Niewielkie ubytki w szalunku nawy (od zach.). Lekko ugięty strop i pozorne sklepienie. Ślady zerwania kołatka na części więzarów a także ścianach zewnętrznych. Zachowane polichromie ścian, pozornego sklepienia i stropu nawy; w stanie dość dobrym. Zachowane XVIII wieczne ołtarze, ambona, organy.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T.II, z.12, powiat wieluński, oprac. H. Hohensee-Ciszewska, B. Wolff, s.18

Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1978 r., Częstochowa 1978, s.171

W. Patykiewicz, Szkic monograficzny parafii Skomlin, Częstochowa 1952, mpis w archiwum Częstochowskiego Archiwum Diecezjalnego

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego(....), T.X, s.691-92
R. Rosin, Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średniowieczu. Warszawa 1963

Inwentaryzacja szczegółowa kościoła p.w. św. Filipa i Jakuba w Skomlinie woj. sieradzkie, oprac. M. Wieczorkowska, T. Bekier, J. Mirowski, 1983, w archiwum WKZ Sieradz, sygn. S/15

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T.II, z.12, fot.37

25. Opracował

tekst..... mgr Stanisław Małyszko 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Stanisław Małyszko 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Stanisław Małyszko 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów u autora zdjęć

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładka nr:1,2,3,4,5.

1. Miejscowość.....	Skomlin	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Skomlin	Kościół parafialny p.w. św.Filipa św.Jakuba	cd opisu,zdjęcia
3. Województwo.....	Sieradz		

micznej,obustronnie otynkowane,o grubości 45 cm.

Stropy,sklepienia:w kruchcie,prezbiterium i środkowej części nawy-pozorne sklepienie kolebkowe;w częściach bocznych nawy(wspartych na drewnianych słupach)strop drewniany.Zarówno na sklepieniach jak i stropach części bocznych nawy bogata polichromia rokokowa(podobnie jak i na ścianach kruchty,nawy i prezbiterium).

Wieżba drewniana,o podstawowej konstrukcji płatwiowo-jętkowej,nad nawą wsparta ma płatwiach pośrednich niesionych przez pionowe słupy wpuszczone u dołu w podciąg(umieszczone po obu strony sklepienia pozornego)wsparte na ozdobnie profilowanych drewnianych słupach.Krokwie o przekroju 18/20 cm lub 18/15 cm(nad prezbiterium),górne jętki(19/18 cm,dolne-20/16 cm.W wieźbie nad kruchtą zachodnią słupy z ramą stolcową spięte są dodatkowo mieczami.Konstrukcja ośmiobocznej sygnaturki wsparta jest a leżniach ułożonych na dolnych jętkach więzarów;składa się zasadniczo ze słupów ustawionych w narożnikach foremnego ośmioboku,i spiętych krzyżującymi się zastrzałami i belkami.

Połączenie dachu pokryte blachą stalową,ocynkowaną,na deskowaniu(2.5 cm) przybitym do krokwi.

Podłogi,posadzki:podłogi drewniane,białe,na legarach.

Schody zewnętrzne,wejściowe-nowsze,murowane z cegły,pokryte zaprawą betonową,jednobiegowe.Schody wewnętrzne(na chór)-drewniane,policzkowe,jednobiegowe.

ffa i babki odsprzedały Jadwiga i Elżbieta Soff(córki Jana).W 1459 roku wzmiankowany w Skomlinie pleban Stanisław.W 1520 roku dawano z folwarku dziesięcinę snopkową plebanowi,który miał także dwa łany roli z łąką.W tym roku wzmiankowany kościół drewniany p.w. ss.Filipa i Jakuba Ap.W 1552 roku Skomlin był częściami w rękach trzech właścicieli;trzymał tu 10 łanów Szoft,21 osad-J.Wolicki,1 łan i karcznię-Krzykowski.Już w 1564 r. wieś królewszczyzną w posiadaniu Jana Wolickiego.W 1663 roku w miejscowym kościele wprowadzono bractwo Aniołów Stróżów.W 1720 roku stary kościół drewniany naprawiony został staraniem właściciela części Skomlina-Władysława Zawadzkiego herbu Korzbok.W 1737 r.(1741?) ta świątynia spaliła się od uderzenia pioruna.W 1740 roku(1746?) wzniesiono nowy drewniany kościół staraniem właściciela części wsi Władysława Bartochowskie

Wkładkę założył:S.Małyszko 1997 r.

(imię, nazwisko, data)

u autora zdjęć

Miejsce przechowywania negatywów:

9.

10.

11.

12.

13.

1. Miejscowość.....	Skomlin	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Skomlin	Kościół parafialny p.w. św.Filipa św.Jakuba	cd opisu,zdjęcia
3. Województwo.....	Sieradz		

go.Wyposażenie wnętrza kościoła wykonano staraniem księdza Bartłomieja Witkowskiego.Ustawiono nowe trzy ołtarze barokowe:główny,z bramkami i boczne:Aniołów Stróży,i Niepokalanego Poczęcia;z około poł.XVIII wieku.Później,wstawiono rokokową ambonę i Chrzcielnicę,z lat 70.XVIII wieku.W 1776(1777?) roku K.Więckowski wykonał na ścianach nawy i prezbiterium a także sklepieniach pozornych i stropach-połichromie rokokowe przedstawiające sceny z życia świętych;na sklepieniu-z życia św.Filipa;na ścianach przedstawienia Siedmiu Sakramentów,iluzjonistyczny ołtarz.W tym czasie proboszczem był Jakub Kucharski W 1781 roku kościół został konsekrowany a w 1809 roku-podmurowany..W 1835 roku w narożniku cmentarza przykościelnego ustawiono murowaną wieżę z funduszy Stanisława i Kazimierza Bartochowskich.W 1849 roku wstawiono w jej górną kondygnację zegar.Później,do korpusu kościoła dostawiono murowaną zakrystię.W latach 1925-31 proboszczem był ks.

E.Bentkowski,następnie ks.Zygmunt Jędrzycki
z którego inicjatywy odnowiono świątynię.

Wkładkę założył:

Miejsce przechowywania negatywów:

Okna drewniane,ościeżnicowe,podwójne,jednoskrzydłowe,podzielone szczeblinką pojedynczą na małe kwatery,w drewnianych opaskach Okno w nowszej zakrystii-drewniane,ościeżnicowe,jednopoziomowe, podwójne,dwuskrzydłowe,podzielone szczeblinką pojedynczą na małe kwadratowe kwatery.

Drzwi drewniane,prowadzące do zakrystii północnej,do małej kruchty południowej-jednoskrzydłowe,spągowe,jednostronnie opierzone deskami ułożonymi w odwróconą jodełkę;na zawiasach pasowych kowalskiej roboty,ozdobnych(np drzwi do kruchty południowej). W części drzwi zachowane masywne zamki skrzynkowe(np z kruchty południowej do nawy).Drzwi do kruchty zachodniej-również drewniane,dwuskrzydłowe ale o skrzydłach różnej szerokości,nowsze, jednostronnie opierzone listwami ułożonymi w jodełkę,na nowszych ozdobnych zawiasach pasowych kowalskiej roboty. Kościół na planie krzyża,z nawą na rzucie wydłużonego prostokąta(rozdzieloną dwoma rzędami drewnianych słupów).Od wschodu węższe prezbiterium zamknięte trójbocznie,od zachodu-kruchta o indentycznej szerokości i zamknięciu jak prezbiterium.Do nawy od pd.przylega mała kruchta,do prezbiterium-nowsza zakrystia a od północy-pierwotna zakrystia z wejściem od wschodu.W kruchcie zachodniej-chór i schody wewnętrzne,w prezbiterium główny ołtarz i ambona z wejściem od pierwotnej zakrystii.

3.

5.

7.

4.

6.

8.

1. Miejscowość.....	Skomlin	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Skomlin	Kościół parafialny p.w. św.Filipa św.Jakuba	cd opisu,zdjęcia
3. Województwo.....	Sieradz		

14

15

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Elewacje kościoła oszalowane deskami ułożonymi pionowo, w kolorze drewna poddanego działaniu czynników atmosferycznych; podmurówka otynkowana podobnie jak elewacje nowszej zakrystii przylegającej do prezbiterium od strony południowej. Otwory okienne zasadniczo w kształcie stojącego prostokąta zamkniętego od góry odcinkowo, obwiedzione skromnie profilowanymi opaskami drewnianymi. W elewacji wschodniej prezbiterium i północnej kruchty - duże okulusy. Gzymsy wieńczące - wydatne, profilowane. Elewacja północna - zasadniczo czteroczęłonowa, z trójosiową nawą, jednoosiową kruchtą gdzie zadaszenie nad otworem drzwiowym. Część wsch. tej elewacji kościoła stanowi stara zakrystia jednoosiowa (nakryta dachem jednospadowym) przylegająca do prezbiterium. Elewacja południowa korpusu pierwotnego kościoła poprzedzona w części wschodniej nowszą, dwuosiową zakrystią, otynkowaną, z otworem okiennymi w trójkątnym szczycie. Natomiast na osi elewacji małej kruchty (przylegającej do nawy) otwór drzwiowy zamknięty od góry dwułucznie, w obramieniu pomalowanym farbą olejną. Trójkątny szczyt tej kruchty wyłożony deskami w tzw. jodełkę. Sygnaturaka obita blachą, z dwuczęłowym hełmem zwieńczonym kulą i krzyżem. Instalacja elektryczna, odgromowa.

16.

18.

20.

17.

19.

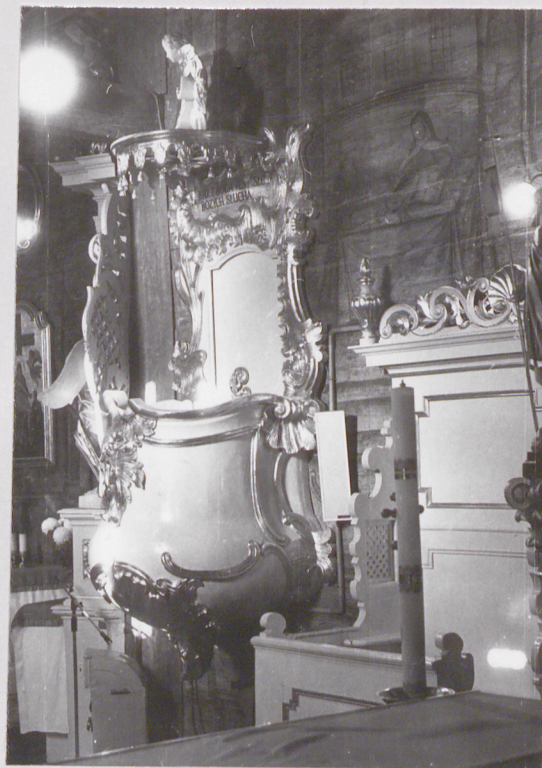

21.

1. Miejscowość.....	Skomlin	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Skomlin	Kościół parafialny p.w. św.Filipa św.Jakuba	cd opisu, zdjęcia
3. Województwo.....	Sieradz		

22.

24.

25.

23.

26.

Wkładkę założył:

(imie, nazwisko, data)

u autora zdjęć

Miejsce przechowywania negatywów:

27.

28.

29.

30.

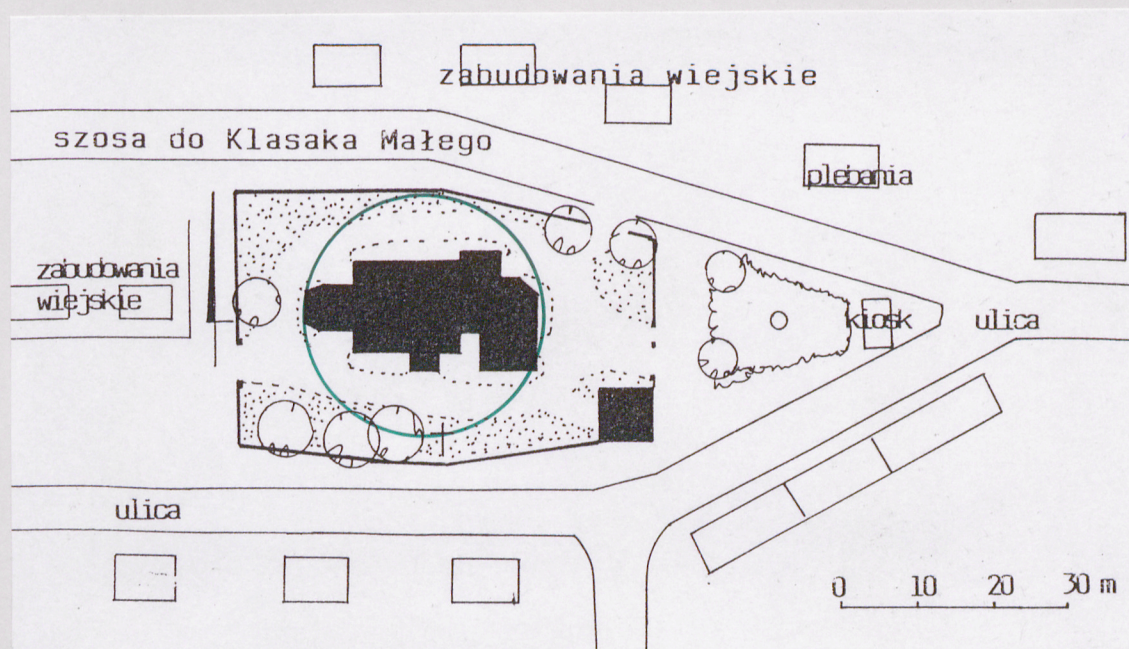
31.

1. Miejscowość.....	Skomlin.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Skomlin.....	Kościół parafialny p.w. św. Filipa i Jakuba	cd opisu, zdjęcia, spis zdjęć
3. Województwo.....	Sieradz.....		

1. Widok ogólny od strony zachodniej
3. Drzwi wejściowe do zakrystii pn.
4. Drzwi wejściowe do kruchty pd.
5. zawias-drzwi wejściowe do kruchty pd.
6. Zamek skrzynkowy-drzwi do nawy z kruchty pd.
7. Drzwi do kruchty zachodniej
8. Okno-nawa
9. Połacie dachu prezbiterium
10. Kruchta południowa
11. Okno-nawsza zakrystia
12. Podwalina nawy
13. Strop i pozorne sklepienie-polichromia
14. Widok od pd.
15. Gzyms-nawa
16. Elewacja pd. zakrystii
17. Widok od wschodu
18. Murowana wieża w sąsiedztwie kościoła
19. Sygnaturka-hełm
20. Elewacja pd. kościoła
21. elewacja wsch. prezbiterium
22. Wnętrze-nawa
23. Wnętrze prezbiterium
24. Ambona
25. Wnętrze-widok od kruchty na nawę i prezbiterium
26. Fragment polichromii ścian
27. Kruchta i zakrystia pd.
28. Elewacja pn.
29. Strop i pozorne sklepienie nawy
30. Tablica na nowszej zakrystii

31. Wieża przy kościele

wnętrza: na ścianach nawy, prezbiterium i częściowo kruchty, pozornym sklepieniu i stropach-polichromie z 1776(1777 r.) autorstwa K. Więckowskiego. Polichromie rokokowe-na sklepieniu sceny z życia św. Filipa, na ścianach-Siedem Sakramentów i iluzjonistyczny ołtarz. Ołtarz główny i dwa ołtarze boczne-barokowe, z poł. XVIII w. (zapewne z okresu wzniesienia świątyni). Ambona i chrzcielnica-rokokowe z lat 70 XVIII wieku. Zachowana częściowo stolarka drzwiowa z XVIII wieku, z ozdobnymi zawiasami i zamkami.

Wkładkę założył: S. Małyszko 1997 r.
u autora fot. (nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: